

Norrbottens
JÄMSTÄLLDHETSPRIS
2016

Innehåll

3. Inledning
4. Förra årets vinnare Ulrica Åström
5. Kerstin Hedström, konstnären som skapat prisskulpturen
6. Per Håkan Taavo, Män i förskolan
7. Terese Östling, Främja kvinnliga näringar i Norrbotten
8. Petra Lundmark, Popkollo Norrbotten
9. Hasse Johansson & Nicke Nordmark, Jämställda grävande reportage
10. Ingela Norén/Hortlax hälsocentral, Våld i nära relation
11. Lisette Sällström & Carolin Stafström, Vårdnära service skapar jämställdhet i NLL
12. Susanna Lindmark, Stjärnstoft och sprängkraft i kören Artic light
13. Åsa Tjärnberg & IUC Norrbotten, Mångväx
14. Olov Grankvist & Rose-Mari Isaksson, Lärkvinnor inom gynekologin
15. Luleå Basket, Att påverka svensk lagidrott för damer
16. Andreas Harnemo, Kvinnor som förebilder i Norrbotten
17. Bodil Larsson & Linda Moestam, Samverka, Agera, Motivera (Sam-Projektet)
18. Ulrika Hegstam, Gemensamt och jämställt föräldraskap
19. Linnea Byberg & Fria Emilia, Samhället vi skapar
20. Sara Nilsson, Jämställdhetskonsult
21. Lena Sturk, Med vinden i ryggen
22. Strukturum AB, Jämställt företagande i Jokkmokk
23. Paula Wennberg, Jämställdhet i IT-sektorn
24. Maria Ragnestam, Samtidskonst, demokrati och yttrandefrihet
25. Pedagogerna på Ängens förskola, I förskolan bygger vi grunden
26. Lena Österlund & Uddens förskola, Från jämställdhet till HBTQ-certifiering
27. Anna Burström/Länsteknik, Mansdominerat och jämställt
28. Tjejjouren i Luleå, Tjejer stöttar tjejer över alla gränser
29. Charlotte Lindmark, Inte är det bra men det kan bli värre
30. RFSL Luleå/Norrbotten, RFSL förändrar Norrbotten
31. Sophie Gunnarsson, När det privata blir publikt och det publika blir politik
32. Helena Karlberg/Magma, Samverkan för jämställdhet
33. Kriterier och bedömning

Samverkan för jämställdhet i Norrbotten

Samverkan för jämställdhet i Norrbotten består av representanter från Länsstyrelsen i Norrbottens län, Norrbottens läns landsting, Luleå tekniska universitet, Norrbottens kommuner, Luleå Näringsliv och SSAB.

Därför premierar vi jämställhetsarbete

Jämställhetsarbete är nödvändigt för tillväxt och utveckling av länet. Därför vill vi belöna de som framgångsrikt jobbar för att skapa jämställdhet. Idén till priset väcktes när regionala aktörer började samverka och uppmärksammade vilken roll jämställdhet spelar för Norrbottens utveckling. Ett aktivt jämställhetsarbete bör därför få ta plats, uppmärksammas och belönas som annat utvecklingsarbete. Priset delades ut första gången 2014.

När sista datum för ansökan till årets pris passerat hade 28 ansökningar inkommit. En arbetsgrupp har bedömt ansökningarna utifrån de kriterier som är uppställda för priset. Slutligen är det en jurygrupp som utser Norrbottens bästa jämställhetsarbete 2016

Ulrica Åström med företaget Luqrus

tilldelades förra årets jämställdhetspris med motiveringen:

”Genom sitt företagande och personliga ledarskap arbetar Ulrica Åström för jämställdhetsintegrering. Hon räds inte att lyfta frågor som berör jämställdhet i de situationer där hon befinner sig och genom utbildning och kunskapsspridning verkar hon för att bryta stereotypa könsroller. Ulrica Åström ger ett professionellt intryck präglad av eftertänksamhet som genererar förändring och förbättring som gagnar hela Norrbotten.”

På frågan om vad jämställdhetspriset betytt för henne svarar hon så här:

”Det var en otroligt stor ära för mig då jag både privat och i de olika positioner jag haft inom yrkeslivet drivit och verkat för jämställdhet under många år. Det var både ett erkännande av vad jag har gjort och hur jag har gjort det. Utöver äran var naturligtvis prissumman också av stor betydelse. En prissumma som jag har använt och kommer att fortsätta använda till egen kompetensutveckling, både inom jämställdhet och mångfald men också inom ledarutveckling. Ny kunskap som jag kan fortsätta omsätta i praktik i företag och organisationer runt om i länet och landet. På det sättet var priset också en inspiration och en injektion till fortsatt utveckling”.

KERSTIN HEDSTRÖM SLOW ART

Kerstin Hedström är konstnär och arbetar med det hon kallar slow-art.

Med sin konst vill hon skapa meditativa platser och miljöer som ger utrymme för ro, eftertanke och kontemplation. När Kerstin Hedström vill berätta något gör hon det genom att skapa konst av saker hon har omkring sig. Hon gör skulpturer och installationer av det andra kallar förbrukade föremål, hon sammanfogar dem till mönster som skapar ytor och former. För Kerstin bär sakerna tysta vittnesmål och blir symboler för skeenden, känslor och erfarenheter.

PER-HÅKAN TAAVO MÄN I FÖRSKOLAN

För att skapa ett jämställt samhälle behöver stereotypa könsroller utmanas och brytas. Barn får tidigt en uppfattning om vad som definierar kön och därför behövs fler manliga förebilder inom förskolan.

Inom förskolan jobbar 95 % kvinnor. Det pratas mycket om hur man ska få in kvinnor till mansdominerande jobb men sällan

om det hur man ska få män in i kvinnodominerande yrken. Det är minst lika viktigt för att skapa ett jämlikt samhälle där könet inte spelar någon roll.

Nätverk Män inom Förskolan jobbar aktivt ute i skolor, på arbetsplatser och med media med att berätta om rollen som pedagog och hur det är att vara kille/man i förskolan.

Nätverket är också ett stöd för de män som valt pedagogyrket och jobbar för att dessa ska stanna kvar i yrket.

Per-Håkan Taavo är den sammanhållande länken. I Luleå är 20 av cirka 650 förskolepedagoger män. Det manliga nätverket har fått två nomineringar i år.

TERESE ÖSTLING FRÄMJA KVINNLIGA NÄRINGAR I NORRBOTTEN

De kreativa näringarna består till stor del av kvinnliga företagare och de har svårt att skapa en heltidsförsörjning med bara en produkt i sitt sortiment. I Tornedalen såg man ett behov av att arbeta tillsammans för att visa fram och stärka varandra, fler produkter skapar ett brett sortiment och samtliga företag får ett sammanhang. Tornedalen & CO är ett företag

som drivs av tre kvinnor med fokus design, mat och hantverk. Företaget skapades för att ge fler kvinnliga hantverkare en arena att sälja sina produkter på. Idag ingår ca 25 företagare och producenter i konceptet och de blir fler. Utöver butiksdelen satsar man även på en öppen ateljé där man bjuder in migranter från Cape East i Haparanda. Målet är att ta tillvara migranternas hantverks- och yr-

keskompetenser genom att förse dem med material och en arena att skapa på som på sikt kan leda till eget företagande och nätverk.

Syftet med projektet skapa ett koncept och bygga nätverk som främjar och stärker Tornedalskt hantverk, mat och design för att på så sätt öka möjligheterna att driva företag inom de kreativa näringarna.

PETRA LUNDMARK

POPKOLLO
NORRBOTTEN

Popkollo startades 2003 i Hultsfred med artisten Marit Bergman som drivande kraft. Visionen var att skapa en jämställd musikscen i Sverige genom att lära unga tjejer allt om musikscenen. Det första kolloet var en succé och det var en självklarhet att fortsätta och sprida konceptet i resten av Sverige. 2013 så etablerades Popkollo i Norrbotten. Kolloet är förlagt till Piteå kommun och riktar sig till norr-bottniska tjejer i åldern 12 till 16 år. Workshops och dagkollon arrangeras i olika kommuner i länet.

I första hand riktar sig Popkollo till unga tjejer i Norrbotten, i andra hand till de projekt- och handledare som skapar verksamheterna för dessa unga tjejer. Föreningen Popkollo i Luleås ska underlätta och stötta dessa eldsjälar i deras arbete genom att utbilda dem i projektledarskap och entreprenöriellt förhållningssätt. Popkollo driver även projektet Popkollo Community med syfte att skapa en interaktiv mötesplats på nätet för unga musikintresserade tjejer. Popkollo Community är inte bara ett ställe att mötas på utan även en plats där tjejerna får tillgång till information om olika musiklivsaktörer, aktuella händelser såsom workshops, konserter och replokaler.

Det långsiktiga målet med Popkollo är att göra scenen mer jämställd så att tjejer på ett mer naturligt sätt ska kunna ta plats på musikscenen i länet och Sverige. Det kortsiktiga målet att ge tjejer en plattform för där de kan lära sig mer om musik och utveckla sina färdigheter inom musicerande.

Kontakt: Petra Lundmark petra@bdpop.se 070-3277700

HASSE JOHANSSON NICKE NORDMARK

JÄMSTÄLLDA GRÄVANDE REPORTAGE

Media påverkar våra uppfattningar om det samhälle vi lever i. Det påverkar våra normer och den samhällsdebatt som råder.

Med reportagen "Den andra våldtäkten", "Män som näthatar kvinnor" och "Naken på nätet" journalister-na Hasse Johansson och Nicke Nordmark synliggjort hur den rådande maktfördelningen mellan könen drabbar kvinnor och unga flickor på värsta tänkbara sätt.

Nicke Nordmark och Hasse Johansson har genom en rad reportage bidragit till diskussion och ökad kunskap kring jämställdhet.

De har lyft jämställdhetsfrågor på ett sätt som gett avtryck både nation-ellt och internationellt. De har tilldelats prestigefyllda priser som Stora Jomalist-priset, TV-priset Kri-stallen, Prix Europa och World Gold Medal vid New York Film Festival.

Målet för Nicke Nordmark och Hasse Johansson är att missförhållanden ska rättas till. De vill förändra samhället till det bättre.

Deras arbete har fått stor spridning, både nationellt och internationellt.

Kontakt: Hasse Johansson hasse@knowman.se Nicke Nordmark nicke@knowman.se 070-3277700

INGELA NORÉN HORTLAX HÄLSOCENTRAL

VÅLD I NÄRA RELATION

Ämnet "Våld i nära relation" är aktuellt i jämställdhetsdebatten. Därför fick kvinnosjukvården i Norrbotten i uppdrag att via mödrahälsovården aktivt jobba med denna fråga. Ingela Norén på Hortlax hälsocentral tog hon initiativet till grupp som skulle jobba med att utforma en rutin för arbetet. En rutin ger personalen trygghet i hur de hanterar de svar de får när de efterfrågar erfarenheter av våld i nära relation. Rutinen har förankrats hos personalen och uppdateras regelbundet.

Alla ska veta om att den finns och känna sig trygga med vad som ska göras när man träffar en kvinna eller ett barn som utsatts för våld.

Arbetsgruppen fungerar som stödgrupp för övriga anställda på hälsocentralen när de träffar en kvinna eller ett barn som behöver hjälp och stöd på grund av våld i nära relation.

Sedan arbetet startades har man på hälsocentralen upptäckt fler kvinnor och barn som är i behov av hjälp och stöd på grund av våld i en nära relation.

Frågan om våld i nära relation tas även upp när hälsocentralens bammorska träffar tjejer i årskurs 9. I samband med att man pratar relationer och vilka normer som finns kring relationer och samlevnad.

Kontakt: Ingela Norén ingela.noren@nll.se

LISETTE SÄLLSTRÖM VÅRDNÄRA SERVICE SKAPAR CAROLIN STAFSTRÖM JÄMSTÄLLDHET I NLL

Vårdnära service är ett projekt som drivs av Norrbottens läns landsting för att underlätta kompetensförsörjningen på länets sjukhus, nu och i framtiden. Projektet är en del i ett förändringsarbete som innebär en förskjutning av arbetsuppgifter mellan de olika yrkeskategorierna.

För att kunna genomföra förändringen behövs en ny yrkeskategori i vården som i samarbete med den befintliga vårdpersonalen arbetar fram nya arbetssätt som är hållbara på sikt. Den nya yrkeskategorin utför de uppgifter som inte kräver en vårdutbildning som till exempel matservering, förrådshantering, städning och patienttransporter.

Projektetgruppen hoppas på sikt att bidra till att jämna ut fördelningen mellan kvinnor och män inom vårdsektorn. Män är en grupp som vi idag har svårt att rekrytera till vårdröken. Med projektet Vårdnära service öppnar landstinget upp arbetsmarknaden för dessa.

Även andra utan vårdutbildning kan söka dessa arbeten och på sikt kan detta bidra till att fler söker sig till vårdröket. De vill inspirera personer utanför de traditionella vårdrökerna att söka till vården. Målet är att skapa förutsättningar för både en jämlik och jämställd arbetsplats och en jämlik och jämställd vård.

Kontakt: lisette.sallstrom@nll.se Caroline.stafstrom@nll.se 070-5083316

SUSANNA LINDMARK STJÄRNSTOFT OCH SPRÄNGKRAFT I KÖREN ARTIC LIGHT

När Susanna Lindmark flyttade tillbaka till Norrbotten efter att ha arbetat några år i Stockholms kul-turella miljöer såg hon stora skillnader mellan Stockholm och Norrbotten i vad som erbjuds unga tjejer med sångintresse. Hon fick idén om att starta en kör för unga kvinnliga sångare (15-25 år) för att hjälpa till att lyfta tjejerna.

Drömmen var att skapa ett musikaliskt forum med hög konstnärlig nivå, där varje sångare skulle få hjälp se sin egen inneboende potential och hjälp att utvecklas musikaliskt, personligt och socialt. För Susanna Lindmark är det viktigt att kören har en stark regional identitet. Hon vill utveckla medlemmarnas stolthet för länet och hjälpa dem se de unika särdrag som kännetecknar regionen. Arktiskt ljus, en strålande fjällvärld, vidsträckta viddar och kustlinje med skärgård. Hon verkar också för att öka medvetenheten om hur små orter, närheten till naturen, vårt geografiska läge och de utmaningar som kommer ur detta kan forma en särskild inre styrka, en glöd och en vilja som blir personlighetsdrag och en tillgång för att individen ska förverkliga sina drömmar.

Tjejerna får, genom arbetet i kören, utveckla förmågor som hjälper dem att fatta kloka beslut i sitt eget liv och utvecklas till trygga starka personer med förmåga att leda sig själva och andra och bidra till att bygga ett gott samhälle.

Kontakt: Susanna Lindmark susanna@zagazing.com 073-06 55 430

ÅSA TJÄRNBERG / IUC NORRBOTTEN MÅNGVÄX

IUC Norrbotten är ett regionalt utvecklingsföretag för små och medelstora företag. Alla aktiviteter bygger på möjligheten att skapa konkreta affärer.

För de branscher som är IUC Norrbottens målgrupp är den könssegregerade arbetsmarknaden ett stort problem. Företagen behöver anställa den bästa kompetensen och de behöver både kvinnor och män för att utveckla sina produkter och tjänster och för att vara konkurrenskraftiga.

Ett av problemen är företagets jämställdhetspolicy och jämställdhetsarbete. De vet att de borde bli bättre, men vet inte var de ska börja för att förbättra jämställdheten. Att skicka personal på jämställdhetsutbildningar som genomförs utanför arbetsplatserna har i mycket liten utsträckning påverkat arbetsplatsernas kultur. Det behövs skräddarsydd hjälp att integrera jämställdhet i affärsprocesser och rekryteringsprocesser.

MångVäx vill därför förlägga utvecklingsarbetet ute på respektive företag och anpassa processen till företagets mål och förutsättningar. Syftet med MångVäx är att hjälpa företag att gå från ord till handling och öka jämställdheten i mansdominerade företag.

Kontakt: Åsa Tjärnberg asa.tjarnberg@iucnorrboten.se 070-326 88 11

OLOV GRANKVIST ROSE-MARI ISAKSSON

LÄRKVINNOR INOM GYNEKOLOGIN— PATIENTER SOM FÖREBILDER

Många kvinnor upplever gynekologiska undersökningar som obekväma och laddade.

Sjukvårdens traditioner och enskilda vårdgivares erfarenheter avspeglar sig ofta i hur de blir bemött. Det skapas rutiner och ingen frågar vad dessa patienter egentligen önskar. Samtidigt upplever både manliga och kvinnliga läkarstudenter den första gynekologiska undersökningen väldigt spänd, ibland även ångestfylld.

Därför startade Olov Grankvist och Rose-Mari Isaksson projektet Lärkvinnor inom gynekologin där patienter, i stället för läkare, lär läkarstudenterna bemötande och basal gynekologisk undersökningsteknik. Frivilliga kvinnor (lärkvinnor) får fördjupad kunskap om den kvinnliga anatomin, de lär sig begrepp som används inom gynekologin och de lär sig undersök-

ningsteknik. Kvinnorna lär sedan läkarstudenterna att bemöta och undersöka på ett respektfullt sätt. Lärkvinnorna är mentorer för läkarstudenterna och kan, med ett patientfocuserat perspektiv, lära ut den gynekologiska undersökningstekniken. Detta är speciellt viktigt för manliga läkarstudenter som ofta stöter på fördomar för att de är män inom ett tabubelagt medicinskt område.

Projektet har införlivats i läkarutbildningen på termin 11 vid Sunderby sjukhus. Det faktum att kvinnor bidrar till undervisningen av manliga läkare ökar jämställdheten. Ökad jämställdhet bidrar också till att bryta tabun som omger gynekologin.

Kontakt: Olov Grankvist olov.grankvist@nll.se 0920-282 000 Rose-Mari Isaksson rose-marie.isaksson@nll.se

LULEÅ BASKET

ATT PÅVERKA SVENSK LAGIDROTT FÖR DAMER

En elitidrottande kvinna lägger ned lika mycket

tid på sin träning som en man. Trots det är kvinnor ofta beroende av annan inkomstkälla för att kunna försörja sig på sin idrott. Män, å andra sidan, kan i stor utsträckning leva enbart på sin idrottsutövning. Dessa ekonomiska ojämlikheter skapar klyftor inom idrotten och hindrar damlag från utveckling. Den enskilt största kostnadsposten som skiljer sig åt på elitnivå är just lönekostnader. Att Basketligan Dam består av färre lag beror på att det är svårt att få sponsring för elitsatsningar i basket för damer.

Luleå Basket bildades 1979 och är idag en av Sveriges absolut starkaste damelitföreningar. Klubben har 10 års erfarenhet av spel i högsta ligan, två SM-guld och fem silver. Denna säsong har Luleå Basket tagit det efterlängtdade klivet ut i Europa för spel i Eurocup. Med ett aktivt jämställdhetsarbete vill klubben bli ledande i Europa när det gäller lönesättning, goda anställningsvillkor och karriärutveckling för spelarna.

Lokalt vill föreningen sprida framtidstro till unga kvinnor. Klubben vill visa på möjligheten att livnära sig på sin idrott, att känna stolthet över sitt karriärval och att mångfald är en framgångsfaktor. Luleå Basket vill visa hur det lönar sig att tillsätta styrelse, kansli och coachstab med jämn könsfördelning och att det finns lönsamhet och investeringspotential i damidrotten.

Kontakt: Emelie Lundqvist emelie.lundqvist@luleabasket.com 070-207 99 47

ANDREAS HARNEMO

KVINNOR SOM FÖREBILDER I NORRBOTTEN

Våren 2015 drog Andreas Harnemo och Snow Garden AB igång projektet "Kvinnor som förebilder i Norrbotten". Det var ett projekt som drevs tillsammans med alla kommuner i länet och Norrbottens läns landsting. Syfte var att lyfta ett antal förebilder från varje kommun i Norrbotten och genom detta ge driftiga kvinnor en väl förtjänt plats i media och synlighet i det offentliga rummet.

Förhoppningarna med projektet var att inspirera ungdomar att våga satsa på sina drömmar och att få fler tjejer att söka sig till mansdominerade utbildningar. Genom att lyfta fram förebilder hoppades man också att kunna visa utflyttade norrbottningar att det händer mycket i Norrbotten nu och att det är en bra tid att flytta tillbaka och fortsätta karriären.

Kontakt: Andreas Harnemo andreas@snowgarden.se 070-300 66 13

BODIL LARSSON & LINDA MOESTAM

SAMVERKA, AGERA, MOTIVERA (SAM-PROJEKTET)

Norrbottens läns landsting har sedan 2006 årligen undersökt skolbarns hälsa och levnadsvanor. Undersökningarna har visat att ungas psykiska hälsa utvecklas på ett oroande sätt, framför allt gäller det flickors psykiska välmående. Undersökningarna visar att flickor mår sämre för varje år, från års-kurs fyra fram till gymnasiet-. I förhållande till pojkarna är skillnaden markant.

Folkhälsocentrum fick i uppdrag att hitta nya vägar för att vända på siffrorna. En nulägesbeskrivning med analys av data gjorde att Boden och Haparanda valdes till pilotkommunerna förSAM-projektet. I samarbete med LTU analyserades kommunernas

aktörer och deras preventiva insatser. Detta ställdes mot den vetenskapliga forskning som finns kring förebyggande metoder. Kommunernas aktörer erbjöds sedan stöd för att ändra arbetssätt och metoder.

Projektet har genomgående fokus på genus, jämställdhet och jämlikhet vilket har resulterat i samarbeten med unga på arenor där unga är. Kunskaps-höjande insatser har gjorts för att lyfta könsuppdelad statistik och påpeka vikten av att arbeta för ökad jämställd och jämlik hälsa. Ökat kunskap om normbrytande arbetssätt främjar den jämlika hälsan och gör att stereotypa könsmonster ifrågasätts.

Kontakt: Bodil Larsson bodil.larsson@nll.se 070-353 13 04 Linda Moestam 070-212 39 81

LINNEA BYBERG OCH ARBETSLAGET VÅNING 2 FRIA EMILIA I BODEN SAMHÄLLET VI SKAPAR

Fria Emilia i Boden är en grundskola som drivs enligt filosofin som utvecklades i den norditalienska staden Reggio Emilia. Filosofin bygger på att demokrati påverkar vårt förhållningssätt och vår syn på människan. Enligt Reggio Emilia filosofin behöver varje individ få utveckla sin unika egenart.

Arbetet på Fria Emilia i Boden genomsyras av idén om att vi lär oss tillsammans och att varje individs tankar är viktiga. De arbetar aktivt med att låta eleverna få vidga sina uttrycksmöjligheter via

alla sinnen. Målet är att alla elever, i sitt dagliga skolarbete, ska få uppleva jämn fördelning av inflytande, talutrymme, åsiktsutrymme oavsett kön och status. Eleverna ska också få egna "verktyg" för att kunna göra kloka val och bryta stereotypa könsmönster. Eleverna ska få kunskap som sina unika möjlighet att medvetet påverka samhällsklimatet. Eleverna ska också få träna på att göra val med både sitt egna men och samtidigt kollektivets bästa för ögonen.

På Fria Emilia i Boden har man valt att, i möjligaste mån, knyta ihop skolans kursplan till kunskapsområden. I skolarbetet har eleverna fått uppleva och reflektera kring de lokala, regionala, globala, historiska, internationella, mångkulturella, ekologiska, etiska, mediala och sociala perspektiven.

ULRIKA HEGSTAM/FÖRÄLDRA- OCH BARNHÄLSAN GEMENSAMT OCH JÄMSTÄLLT FÖRÄLDRASKAP

Forskning visar att pappor i Sverige upplever verksamheten på mödra- och barnhälsovårdscentralen som moderscentrerad.

Forskningen visar också att pappor inte känner sig förberedda på att bli föräldrar och att stöd riktat till blivande och nyblivna pappor behövs.

Utifrån forskningen har länsenheten för föräldra- och barnhälsa valt att arbeta med att stötta pappor/partners till ett aktivt, gemensamt och jämställt föräldraskap. En viktig del i detta arbete är att bidra till ökad kunskap om genus- och jämställdhetsaspekter på föräldraskap och familjebildning.

Det är angeläget att personal inom mödra- och barnhälsovården är medvetna om hur faders roller uppmärksammas och att de har ett normkritiskt perspektiv.

Arbetet för ett gemensamt och jämställt föräldraskap riktas till både personal och föräldrar. Både män och kvinnor ska i lika stor utsträckning bjudas in och uppleva sig välkomna till mödra- och barnhälsovården i länet. De ska få svar på sina frågor och behovet av stöd i föräldraskapet tillgodosett. Dessa insatser bidrar till ett mer jämställt föräldraskap.

Kontakt: Ulrika Hegstam ulrika.hegstam@nll.se 0920-714 62

Kontakt: Linnea Byberg linnea.byberg@friaemilia.se 070 345 87 63

SARA NILSSON

JÄMSTÄLLDHETS- KONSULT

Sara Nilsson jobbar med jämställdhet genom sitt företag JÄMSA. För Sara Nilsson är jämställdhet en fråga för alla som vill arbeta för en hållbar framtid vare sig det handlar om det egna företaget, länet, regionen eller Sverige som rike. I dag jobbar Sara Nilsson främst med små och medelstora företag men hon har även arbetat med jämställdhet i bland annat Försvarsmakten, Ångpanneföreningen och Arbetsmarknadsstyrelsen. Syftet med hennes arbete är att skapa förutsättningar för tillväxt genom jämställdhet.

Sara Nilsson föreläser på skolor och arbetsplatser om jämställdhet och saker som bidrar till eller förhindrar att jämställdhet kan realiseras. Genom JÄMSA vill hon hjälpa företag med jämställdhetsarbetet genom att sprida kunskap. Sara Nilsson har kunskap och erfarenhet av att arbeta med arbetsplatsers värdegrund. Hon poängterar att samtalsklimat, val av samtalsämnen och de sätt vi behandlar varandra på både kan bidra till jämställdhet eller försvåra den. Sara Nilsson har nominerats två gånger i år.

Kontakt: Sara Nilsson info@jamsa.se 070-5489859

LENA STURK

MED VINDEN I RYGGEN

Lena Sturk har arbetat med jämställdhet ur ett arbetsgivarperspektiv sen hon anställdes vid Piteå Kommun 2003. Sedan 2008 har hon även arbetat med jämställdhetsintegrering. Hennes uppdrag är att driva och stötta jämställdhetsarbetet i kommunen. Målsättningen med arbetet är att kommunens verksamheter ska vara jämställda.

Arbetet med jämställdhetsintegrering startade 2008 efter ett beslut om att ansöka pengar från Sveriges Kommuner Landsting (SKL) för att jobba med hållbar jämställdhet. Lena Sturk planerade arbetet med

en tydlig koppling till kommunens styrsystem, skrev ansökningar i två omgångar (2009 och 2011) och drev sedan utvecklingsarbetet under hela projektperioden. Lena Sturk har fortsatt att driva och stötta arbetet med jämställdhetsintegrering i kommunen genom hålla utbildningar för att öka kunskapsnivån och genom att strategiskt planera vad som behöver göras för att arbetet i kommunen ska fortsätta vara framgångsrikt. Hon fungerar som stöd till politiker, förvaltningschefer, ledningsgrupper och jämställdhetsutvecklare. Lena fungerar också som stöd i arbetet med att jämställdhetsintegrera personalarbetet. Lena Sturks arbete bidrar till att skapa en jämställd organisation.

Kontakt: Lena Sturk lena.sturk@pitea.se 070-278 34 06

STRUKTURUM AB

JÄMSTÄLLT FÖRETAGANDE I JOKKMOKK

Andelen kvinnor som startar företag är färre än män. Andelen kvinnor som startar företag är färre än män och det finns skillnader i mäns och kvinnors förutsättningar för entreprenörskap. Omvärldens attityder behöver förändras när det gäller att starta, äga och driva företag. Ett mer könsneutralt synsätt skulle stärka kvinnors förutsättningar att starta och utveckla sitt företagande. En av nycklarna för långsiktig tillväxt och diversifiering av näringslivet i Jokkmokk är att både kvinnor och män på lika villkor kan bidra till företagsutvecklingen.

Strukturums arbete har bidragit till att förändra attityder hos kvinnor när det gäller att starta, äga och driva företag. Kvinnor som driver företag i Jokkmokks kommun har blivit medvetna om olika verktyg för att utveckla sina företag samt öka lönsamhet och konkurrenskraft på marknaden. Detta har lett till ökad tillväxt i företagen och breddat näringslivet i kommunen.

Målsättningen med Strukturums arbete är att det ska vara attraktivt för både kvinnor och män att driva företag i Jokkmokk. De arbetar för att öka kunskapen om vikten av jämställdhet och för att förändra det lokala synsättet och värderingarna kring kvinnors och mäns företagande. Det är ett långsiktigt arbete, som i förlängningen kan påverka och förändra strukturer på både lokal, regional och nationell nivå.

Kontakt: Ing-Mari Asteruv ing-mari.asteruv@strukturum.se Sandra Cerboni Sandra.cerboni@strukturum.se

PAULA WENNBERG JÄMSTÄLLDHET I IT-SEKTORN

Paula Wennberg, projektledare vid Centrum för distansöverbyggande teknik (CDT) vid Luleå tekniska universitet, har under långt tid initierat och drivit insatser för ökad jämställdhet i Norrbottens IT-sektor. Syftet med insatserna är att både kvinnors och mäns kompetenser och intressen ska tillvaratas på den norrbottniska arbetsmarknaden och i branschens fortsatta utveckling. Målet med insatserna är att öka andelen kvinnor i Norrbottens IT-sektor och att förändra organisationskulturerna i mer jämställd riktning.

Insatserna har genomförts i nära samverkan mellan näringsliv, akademi och samhälle genom gemensamma behovsinventeringar, analyser, verktygsutveckling och förändringsinsatser. Insatserna har kontinuerligt vidareutvecklats utifrån uppnådda

erfarenheter, vilket bland annat resulterat i initieringen av Gender Contact Point som är en specifik verksamhet för att koppla ihop IT-företag med genusforskare för gemensamma jämställdhetsinsatser (finansierat av Europeiska regionala utvecklingsfonden).

Ett flertal praktiska verktyg har tagits fram för jämställdhetsinsatser i IT-sektorn (kan även användas i andra sektorer), t.ex. Genusverktygslådan och Genusappen som stöd vid jämställdhetsintegrering i projekt, GED-scanner som stöd till webbdesigners och produktutvecklare för att motverka genusrelaterade fördomar och stereotyper, e-boken "Innovation and gender" som beskriver hur effekter av jämställdhet och mångfald på IT-området inom både akademien och näringslivet kan mätas.

Kontakt: Paula wennberg paula.wennberg@ltu.se 0920-491285

MARIA RAGNESTAM, KONSTMUSEET I NORR

SAMTIDSKONST, DEMOKRATI OCH YTTRANDEFRIHET

Konstmuseet i Norr är ett samarbetsprojekt mellan Kiruna kommun och Norrbottens läns landsting med uppdrag att visa samhällsengagerad och kritiskt orienterad nyproducerad samtidskonst över hela Norrbotten. Syftet är att stimulera kreativt och fritt tänkande, skapa debatt och göra konsten till en levande och angelägen röst i det offentliga och demokratiska samtalet. De olika konstprojektens uttryck prövar och gestaltar samtidens karaktärsdrag och människors livsvillkor.

Konstmuseet i Norrs och projektledaren Maria Ragnestam har sedan 2011 lagt grunden för en verksamhet där olika röster, genom skiftande

uttryck, gjorts hörda. Genom ett nära samarbete med konstnärerna har Konstmuseet i Norr skapat plats för olika konstprojekt i det offentliga rummet, både för att konsten ska kunna visas på flera olika platser i länet och för att den ska nå varierande målgrupper. Konstmuseet i Norr tar konsten till betraktaren och skapar en rörlig struktur som uppmuntrar nya sätt att betrakta konst och vad ett konstmuseum kan vara.

Konstmuseet i Norr vill med hjälp av konsten skapa debatt och vara en levande och angelägen röst i det offentliga och demokratiska samtalet i hela Norrbotten.

Kontakt: Catarina Lahti cala@kommun.kiruna.se 070-9588151

PEDAGOGERNA PÅ ÄNGENS FÖRSKOLA

I FÖRSKOLAN BYGGER VI GRUNDEN

På Ängens förskola lägger pedagogerna och vårdnadshavarna tillsammans grunden för barnens jämställdhetssyn. Det man medvetet och aktivt arbetar med i förskolan kommer på långsiktigt att visa sig i skola och samhälle.

I ett medvetet jämställdhetsarbete har man tagit fram en likabehandlingsplan där vårdnadshavare, barn och pedagoger var delaktiga. I förskoleverksamheten syns jämställdhetsarbetet genom att barnen delas in i mindre grupper, där de lättare kan upptäcka nya kompisar. Små grupper ger utrymme för fler att komma fram, möjligheten att göra sin röst hörd och att göra egna val. Genom att utveckla miljön har kreativitet i små grupper gynnats.

Större spridning på barn, pedagoger och aktiviteter har möjliggjorts. På detta sätt minimeras konflikter och alla får en större möjlighet att höras och synas. Pedagogerna på Ängens förskola medvetandegör för varandra bemötandet mot varje barn. När pedagogerna möter barnen vill de att barnen ska känna att de duger som de är och blir bemötta på samma sätt, oavsett förutsättningar. De koncentrerar sig på barnens förmågor och intressen istället för vilket kön de har. De fokuserar på att visa att barnet är viktigt. "Vad roligt att just DU kommer till förskolan".

Pedagogerna på Ängens förskola visar nyfikenhet för alla barn och deras tankar genom att ställa frågor och låta barnen komma till tals.

Kontakt: Ängen förskola angenforskola@gmail.com 0911-697362

LENA ÖSTERLUND/UDDENS FÖRSKOLA

FRÅN JÄMSTÄLLHETSARBETE TILL HBTQ-CERTIFIERING

Uddens förskola - En förskola

för alla! Uddens förskola har under flera år arbetat med genus och interkultur. Förskolan är HBTQ-certifierad. Det har inneburit nya kunskaper och ökat medvetenhet om vilka normer som är dominerade i samhället samt hur dessa normer påverkar människors sätt att förhålla sig till varandra (vilka sätt vi uttrycka oss på och vilka vi använder och hur vi tilltalar varandra). I jämställdhetsarbetet på Uddens förskola är bemötande en viktig fråga.

Bemötande handlar om samspel mellan människor, inställningar personer har till varandra och hur dessa kommer till uttryck i tal, handlingar, gester, ansiktsuttryck, tonfall, osv. Bra bemötande handlar väldigt mycket om att vara och reflekterat över sitt eget språkbruk och beteende samt hur de antingen inkluderar eller exkluderar andra.

Det är alltid den som är i en professionell roll som bär ansvaret för att bemötandet blir bra.

Varför HBTQ-certifiering?

Förskolans verksamhet vilar på grundläggande värden om respekten för mångfald och mänskliga rättigheter. I det ingår bland annat att kritiskt granska samhällsnormer, diskutera och ifrågasätta dem.

Syftet med jämställdhetsarbetet på Uddens förskola är att lägga grunden för ett jämställt samhälle redan i småbarnsåren.

LÄNSTEKNIK

MANSDOMINERAT OCH JÄMSTÄLLT

Division Länsteknik är en länsorganisation med uppdrag att utveckla och förvalta landstingets tekniska infrastruktur och säkerställa patientsäkra IT- och medicintekniska lösningar. Länsteknik är en

länsorganisation med uppdrag att utveckla och förvalta landstingets tekniska infrastruktur och

säkerställa patientsäkra IT- och medicintekniska lösningar. Divisionen är en stödfunktion till landstingets samtliga verksamheter. Genom att kontinuerligt förbättra och utvecklas bidrar Länsteknik till en effektiv och säker verksamhet i landstinget, på så sätt verkar de för en god vård och hälsa i Norrbotten.

På Länsteknik vill man öka kunskap om jämställdhet och jämlikhet för att skapa en arbetsplats som är attraktiv för både medarbetare, kunder och andra

samarbetspartners. Målsättningen är att jämställdhetsarbetet ska ske systematiskt.

På länsteknik arbetar man aktivt med värdergrund och förhållningssätt. Genom att öka kunskapen om stereotypa föreställningar som utgör grunden för ojämställdhet vill man skapa en arbetsplats som är trivsamt och passar alla oavsett kön, ålder och bakgrund.

TJEJJOUREN I LULEÅ

TJEJER STÖTTAR TJEJER ÖVER ALLA GRÄNSER

Tjejjouren Luleå består av tjejer med kunskap och erfarenheter om det dagliga förtryck och sexuella våld som män och killar utsätter flickor och unga kvinnor i vårt samhälle för.

Tjejjouren Luleå består av tjejer med kunskap och erfarenheter om det dagliga förtryck och sexuella våld som män och killar utsätter flickor och unga kvinnor i vårt samhälle för. Utifrån egna erfarenheter ger de stöd, råd och hjälp till tjejer och unga kvinnor. Tjejjouren påverkar också samhällsdebatten för att öka jämställdheten i samhället och förebygga våld mot unga kvinnor.

Tjejjouren bildades 1998 för att stärka, stötta och peppa unga tjejer och kvinnor. Den ska vara en röst för de som inte själv kan göra sin röst hörd. På den tiden fanns det ingen förening som riktade sig till tjejer och som kunde jobba förebyggande ute i samhället. Det blev snabbt stor efterfrågan, från framför allt skolor, om hjälp att synliggöra det sexualiserade våldet som killar och män utsätter tjejer och unga kvinnor för dagligen.

Tjejjouren arbetar i samverkan med Rädda Barnens projekt Kärleken är fri som handlar om hedersrelaterat våld där de tillsammans med myndigheter och andra ideella föreningar genomfört en turné bland Luleås högstadies- och gymnasieskolor. Tjejjouren arbetar utåtriktad genom att finnas närvarande på sportevenemang, musikfestivaler eller områdesdagar.

Målsättningen med arbetet är att påverka samhällsdebatten i syfte att öka jämställdheten i samhället och förebygga våld mot unga kvinnor. Tjejer och unga kvinnor kan idag få stöttning i olika former, via stödchatt, mejl eller via fysiska möten.

Kontakt: kontakt@tjejjourenlulea.se

CHARLOTTE LINDMARK

INTE ÄR DET BRA MEN DET KAN BLI VÄRRÉ

Föreställningarna om vad som är lämpligt för kvinnor och män är begränsande, inte bara för individens möjligheter till utveckling, utan också för företag, organisationer och samhället i stort. Att förändra detta har varit en bärande drivkraft för Charlotte Lindmark sen hon började arbeta professionellt med teater. I sina teaterproduktioner och tjänster vill hon belysa, vända och ifrågasätta strukturer och maktförhållanden mellan könen. Hon skildrar både det absurda med stereotyper och utmanar det gränssättande med normen av hur "en kvinna eller en man ska vara".

Genom åren har hennes signum blivit att genom humor, allvar och dramatisering fångar publiken. Med gestaltning som verktyg skapar hon en "jämställdhetsnyfikenhet" som är viktigt eftersom teater många gånger reproducerar könsstereotyper med uppsättningar av gamla verk.

Målet med verksamheten är att genom igenkänning och humor få individer och grupper att fundera och reflektera kring normer och på så sätt bidra till ett mer jämställt samhälle där kvinnor och män har samma makt att forma samhället och sina egna liv.

Glugg Produktion tror att alla, i förlängningen, vinner på att leva i ett jämställt samhälle. Och att förändring skapas främst genom handling. Därför tar Charlotte medvetet uppdrag och är i sammanhang för att visa att kvinnor kan synas, höras och har rätt att agera på samma villkor som män.

Kontakt: charlotte@gluggproduktion.se 070-681 89 21

RFSL LULEÅ OCH NORRBOTTEN

RFSL FÖRÄNDRAR NORRBOTTEN -ETT JÄMSTÄLLT OCH MÅNGFACETTERAT LÄN

Föreningen RFSL (Riksförbundet för homosexuella, bisexuella, transpersoners och queeras rättigheter) Luleå och norra Norrbottens län har funnits sedan 2011. Föreningen består av aktivister, en styrelse och två heltidsanställda. RFSL arbetar med normkritiskt förändringsarbete där frågor som rör HBTQ, jämställdhet och rasism står i centrum. RFSL vill skapa ett län där du, oavsett vem du är, ska ha samma möjligheter och rättigheter som alla andra. De arbetar för att Norrbotten ska bli ett jämställt och mångfacetterat län där alla kan leva och verka på lika villkor. För de som jobbar inom RFSL är jämställdhet en väsentlig fråga som genomsyrar hela verksamheten.

Sedan föreningen bildades har den arbetat aktivt med jämställdhetsfrågor. Jämställdhet handlar om att alla människor ska ha samma förutsättningar att påverka sitt eget liv, oavsett vem du är eller hur du väljer att definiera dig.

Foto: Erik Holmstedt

Därför lyfter de fram frågor som rör kön och genus, men också frågor som berör andra aspekter som identitet, sexualitet, etnicitet och religionstillhörighet. Alla aspekter samverkar och är väsentliga för hur vi arbetar med och förstår jämställdhetsfrågor.

SOPHIE GUNNARSSON

NÄR DET PRIVATA BLIR PUBLIKT OCH DET PUBLIKA BLIR POLITIK

Sophie Gunnarssons jämställdhetsarbete i Luleå startade när hon flyttade till Luleå 2006. Som verksamhetsledare på RFSL jobbar hon dagligen med jämställdhet och frågorna genomsyrar hela hennes liv.

Sophie Gunnarssons jämställdhetsarbete i Luleå startade när hon flyttade till Luleå 2006. Som verksamhetsledare på RFSL jobbar hon dagligen med jämställdhet och frågorna genomsyrar hela hennes liv.

För Sophie Gunnarsson handlar jämställdhet om att alla människor ska ha samma förutsättningar att påverka sitt eget liv, oavsett vem man är eller hur man definierar sig. Därför är det viktigt att lyfta fram frågor som rör kön och genus, identitet, sexualitet, etnicitet och religionstillhörighet. Alla aspekter samverkar och är väsentliga för hur man arbetar med och förstår jämställdhetsfrågor.

Sophie Gunnarsson och RFSL vill underlätta för HBTQ-personer att leva i Luleå och länet. Målsättningen är att sätta Luleå på kartan som en HBTQ-vänlig plats och genom olika projekt och arrangemang skapa trygga mötesplatser, väcka opinion och utmana normerna i samhället.

Foto: Andreas Harremo

Målet för Sophie Gunnarssons jämställdhetsarbete är att skapa ett inkluderande öppet samhällsklimat i Luleå och Norrbotten.

Även om hon anser att målet delvis är uppfyllt påpekar hon att det inte är ett arbete som har ett slut utan att det är något som måste fortsätta att bedrivas i många år framöver. RFSL:s långsiktiga mål är att de som organisationen inte ska behöva finnas. I ett jämlikt och jämställt samhälle behövs ingen pridefestival.

HELENA KARLBERG MAGMA

SAMVERKAN FÖR JÄMSTÄLLDHET

Inspirerad av filmen "Pay it forward" (2000) grundade Helena Karlberg Magma.

Magmas syfte är att förändra genusstrukturen i samhället genom att synliggöra kvinnor inom politik, kultur och näringsliv. Magma är både ett nätverk för

kvinnor i karriären och ett socialt nätverk där dessa kvinnor möter andra kvinnor som står långt från arbetsmarknaden. På så sätt får människor både en start och en nystart i arbetslivet och privatlivet efter till exempel sjukskrivning, arbetslöshet eller funktionshinder.

Magma verkar för att bryta stereotypa könsmonster och stöder därför arrangemang som Luleå Pride och lyfter även frågor i ämnet genom föreläsningar och workshops. Under 2013-2015 var Magma med i Luleå tekniska universitets forskningsprojekt

Genusdriven social innovation. Social innovation innebär nya varor, tjänster och metoder som är utvecklade på ett socialt inkluderande sätt och som leder till social förändring och är en väg till jämlik och jämställd regional tillväxt.

Magma anses nu vara en av Sveriges ledande organisationer inom genusdriven social innovation.

Kriterier och bedömning

Sveriges jämställdhetspolitiska mål om att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv har utgjort kriterier för priset. Ansökningar och nomineringar bedöms efter deras koppling till det övergripande målet och de fyra delmålen.

- En jämn fördelning av makt och inflytande. Kvinnor och män ska ha samma rätt och möjlighet att vara aktiva medborgare och att forma villkoren för beslutsfattandet.
- Ekonomisk jämställdhet. Kvinnor och män ska ha samma möjligheter och villkor i fråga om utbildning och betalt arbete som ger ekonomisk självständighet livet ut.
 - Jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet. Kvinnor och män ska ta samma ansvar för hemanarbetet och ha möjligheter att ge och få omsorg på lika villkor.
 - Mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Kvinnor och män, flickor och pojkar, ska ha samma rätt och möjlighet till kroppslig integritet.

Övriga bedömningskriterier är hur arbetet har medverkat till att öka kunskapen om jämställdhet i samhället och om det medverkat till att bryta stereotypa könsmonster genom att synliggöra eller motverka dessa.

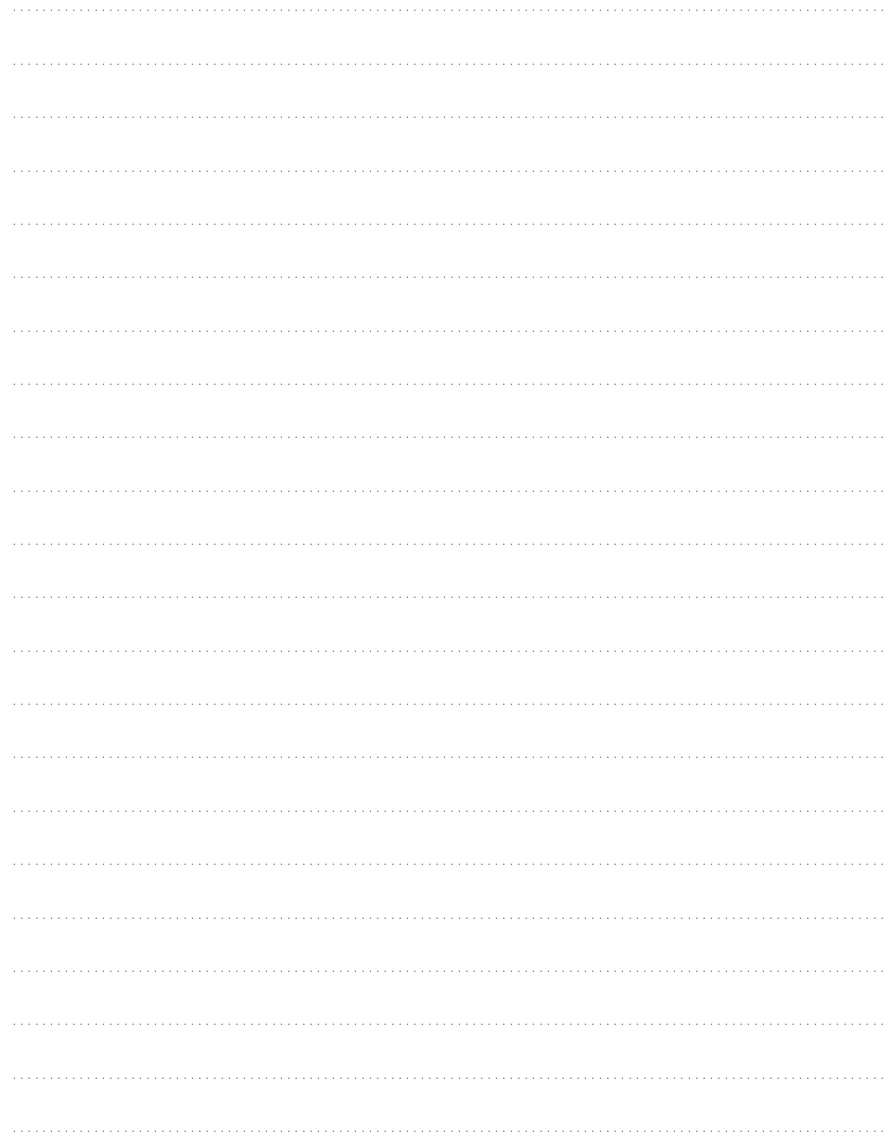
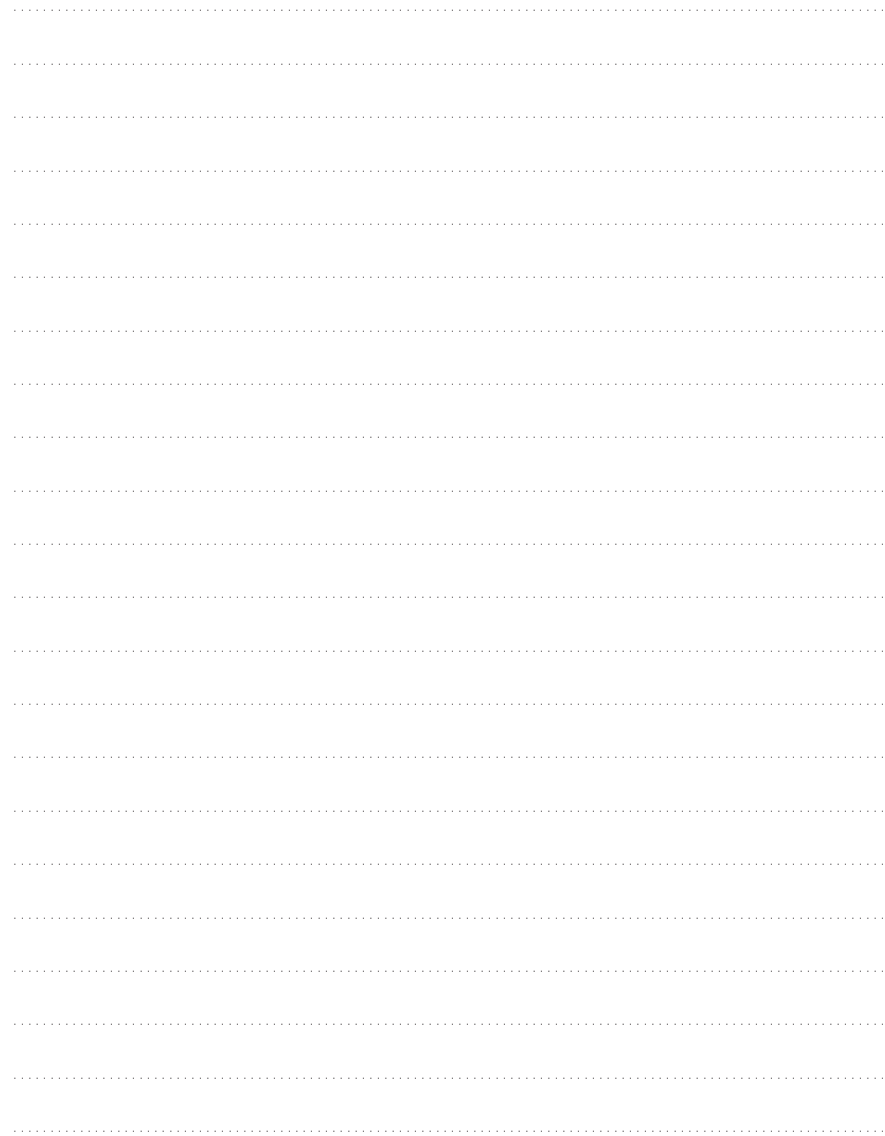
Sist men inte minst, finns ytterligare ett kriterium som gäller för jämställdhetsarbete som skett i kommuner och landsting. Det handlar om den Europeiska deklarationen för jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå, CEMR-deklarationen. I Norrbotten har samtliga 14 kommuner antagit deklarationen liksom Norrbottens läns landsting. För deras ansökningar/nomineringar finns alltså även kriteriet hur väl arbetet är kopplat till CEMR-deklarationens principer och artiklar.

Vad tar du med dig från dagen?

Dotted lines for writing

Vad är nästa steg i ditt jämställdhetsarbete?

Dotted lines for writing

**Samverkan för
jämslällldhet
NORRBOTTEN**

